

№ 4

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ ім. Р. М. ГЛІЄРА

MINISTRY OF CULTURE UKRAINE
R. GLIER KYIV MUNICIPAL ACADEMY OF MUSIC

КИЇВСЬКЕ МУЗИКОЗНАВСТВО KYIV MUSICOLOGY

**Збірник наукових статей
Collection of research articles**

**Випуск 4
Issue 4**

**Київ – 2025
Kyiv – 2025**

ISSN 3041-2056 (online)

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА АКАДЕМІЯ МУЗИКИ
ІМЕНІ Р. М. ГЛІЄРА

КИЇВСЬКЕ МУЗИКОЗНАВСТВО

Збірник наукових статей

Випуск 4

Засновано 1998 року

Київ — 2025

DOI: <https://doi.org/10.33643/kmus.2025.04>
УДК 781.0+78.071.1

КИЇВСЬКЕ МУЗИКОЗНАВСТВО

Збірник наукових статей

Виходить двічі на рік

2025. Випуск 4

Засновник і видавець: Київська муніципальна академія музики імені Р. М. Глієра
вул. Гетьмана Павла Скоропадського, 31, Київ, Україна, 01032

Сайт видання: <https://kyivmusicology.com/>

Телефон: тел./факс — +38 (044) 288-32-62

Пошта: kyivmusicologyjournal@gmail.com

Свідоцтво про державну реєстрацію: Серія ДК № 8156 від 13.08.2024 р.

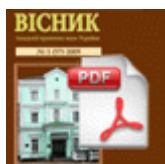
Рішенням № 1677 Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 23 травня 2024 року наукове видання «Київське музикознавство» КМAM ім. Р. М. Глієра отримало реєстрацію суб'єкта у сфері онлайн-медіа та ідентифікатор **R40-05184**, було внесено до Реєстру

Наукове електронне періодичне видання «Київське музикознавство» КМAM ім. Р. М. Глієра включено до Переліку наукових фахових видань України (**категорія «Б»**) зі спеціальності В5 «Музичне мистецтво» (025) відповідно до Наказу МОН України від 10.12.2024.

Збірник наукових праць «Київське музикознавство» зареєстровано і проіндексовано в українських та міжнародних наукометричних базах даних:

Google Scholar, пошукова система академічних текстів

«Наукова періодика України» Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Реєстраційна агенція CrossRef (doi prefix 10.33643)

Редактори-упорядники — Т. К. Гуменюк, Н. А. Панова.

Рекомендувала до друку Вчена рада Київської муніципальної академії музики імені Р. М. Глієра
(Протокол № 4 від 27.11.2025 року)

За достовірність інформації, зміст статей і посилань відповідають автори.
Висловлені у статтях думки можуть не збігатися з поглядами редакції.

© КМAM ім. Р. М. Глієра, 2025

ISSN 3041-2056 (online)

**MINISTRY OF CULTURE UKRAINE
R. GLIER KYIV MUNICIPAL ACADEMY OF MUSIC**

KYIV MUSICOLOGY

Collection of research articles

Issue 4

Founded in 1998

Kyiv — 2025

DOI: <https://doi.org/10.33643/kmus.2025.04>
UDC 781.0+78.071.1

KYIV MUSICOLOGY

Collection of research articles

Published 2 times a year

2025. Issue 4

Founder and publisher: R. Glier Kyiv Municipal Academy of Music
Ukraine, Kyiv, Hetman Pavlo Skoropadskyi Str., 31.
Website: <https://kyivmusicology.com/>
kyivmusicologyjournal@gmail.com

Certificate of State Registration: Series DK No. 8156 dated August 13, 2024.

Decision of the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting No. 1677 of May 23, 2024. Identifier: R40-05184

“Kyiv Musicology” is included in the List of Scientific Professional Publications of Ukraine (**category «B»**) in the specialty B5 Music Art (025) in accordance with the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 10.12.2024 (Annex 3).

“Kyiv Musicology” has been registered and indexed
has been registered and indexed in Ukrainian and international scientometric databases:

Google Scholar

«Scientific Periodicals of Ukraine» in the Vernadsky National Library of Ukraine

Registration agency CrossRef (DOI prefix 10.33643)

Editors-Compilers — T. K. Humeniuk, N. A. Panova

Recommended for publication by the Academic Council
of the R. Glier Kyiv Municipal Academy of Music (Protocol No. 4 dated November 27, 2025)

The responsibility for the authenticity of the information,
the content of articles and references lies entirely with the authors.

The opinions expressed in the articles do not necessarily reflect the views of the editorial board

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУЧАСНОГО МУЗИЧНОГО ВИКОНАВСТВА І МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ
CURRENT ISSUES
IN CONTEMPORARY MUSICAL PERFORMANCE AND MUSIC EDUCATION

- Гуменюк Тетяна, Зарудянська Мальвіна, Панова Наталія
Humeniuk, Tetiana, Zarudianska, Malvina, Panova, Nataliia
Перформанс «Play music be free» Київської муніципальної академії музики
імені Р. М. Глієра: досвід оновлення концертних форм
The “Play music be free” performance of the R. Glier Kyiv Municipal Academy
of Music: on the renewal of contemporary concert forms 61
- Заря Світлана
Zaria, Svitlana
Вплив цифрових технологій на формування естрадного вокального мистецтва
сучасності
The impact of digital technologies on the formation of contemporary pop vocal art 78
- Кондратенко Ганна, Плохотнюк Олександр
Kondratenko, Hanna, Plokhotniuk, Oleksandr
Математичний контент у музичному мистецтві: від початкового рівня
до вершин майстерності
Mathematical content in musical art:
from beginner level to the peaks of mastery 87
- Жулковський Богдан
Zhulkovskiy, Bohdan
Монодійні піснеспіви з українських нотолінійних ірмологонів XVI–
XVIII століть у музикознавчих курсах вищої школи
Monody canticles from ukrainian staff-notated heirmologia of the 16th–18th centuries
in musicology courses in higher school..... 100
- Жаркіх Тетяна, Полікарпова Наталія
Zharkikh, Tetiana, Polikarpova, Nataliia
Моноопера Віталія Губаренка «Листи кохання» («Ніжність») у контексті
сучасного виконавства
Vitalii Hubarenko’s mono-opera “Love Letters” (“Tenderness”) in the context
of contemporary performance 113

DOI: <https://doi.org/10.33643/kmus.2025.04.53>

УДК 78.033.2(477)«15/17»

ЖУЛКОВСЬКИЙ БОГДАН

Жулковський Богдан Євгенович. Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва (Тернопіль, Україна).

<https://orcid.org/0000-0001-8435-5201>

eisodikon@gmail.com

МОНОДІЙНІ ПІСНЕСПІВИ З УКРАЇНСЬКИХ НОТОЛІНІЙНИХ ІРМОЛОГІОНІВ XVI–XVIII СТОЛІТЬ У МУЗИКОЗНАВЧИХ КУРСАХ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Обґрунтовано концепцію щодо розширення музикознавчих курсів шляхом залучення літургічних монодійних гімнів. Доведено доцільність міждисциплінарного підходу, актуалізації досвіду музикологів і гуманітаріїв у музикознавчих курсах. Наголошено на необхідності вивчати зміст, структуру, жанрово-стильове наповнення українських нотолінійних Ірмологіонів, ознайомитися з богослужіннями добового та річного циклів, з персоналіями гімнографів. Аргументовано потребу доповнити монодійними піснеспівами дидактичні матеріали обов'язкової до дисципліни «Аналіз музичних творів». Зазначено, що ладово-інтонаційні, метроритмічні і структурні принципи центон-композицій доцільно розглядати на прикладах перехідного етапу — від поспівково-формульного принципу конструкції до рядкового, від модального мислення до тонального, від континуального способу організації музичного хроносу до дискретного. Запропоновано доповнити зміст освітнього компонента «Музичні стилі та жанри» аналізом літургічних жанрів, жанрових стилів, наспівів явищем багаторозспівності як феномена «стильової модуляції». Доведено необхідність звернутися до новітніх композиторських опусів, у яких монодійні гімни з українських Ірмологіонів використані як прекомпозиційний матеріал.

Ключові слова: історія музики, аналіз музичних творів, музичні стилі й жанри, літургічна монодія, нотолінійний Ірмологіон.

Постановка проблеми. Музикологія XXI століття накопичила обсяг нових знань про старовинну й сучасну творчість, європейський і позаєвропейські культурні регіони, про взаємозв'язок мистецтва з іншими видами людської діяльності. Важливо залучити у навчальний процес, особливо у вищій школі, компендіум надбань музичних істориків, теоретиків і представників суміжних гуманітарних спеціальностей. Освітні програми західноєвропейських та американських університетів і академій передбачають вивчення музики давніх епох. Докласичні зразки композицій, зокрема середньовічні, уведено в освітні компоненти музично-історичного і музично-теоретичного напрямів.

На сьогодні захищено чимало кандидатських і докторських дисертацій, видано багато монографій і сотні наукових статей, присвячених сакральній монодії XVI–XVIII століть. У деяких академіях, університетах введено спеціальні авторські курси з музичної палеографії, візантиністики, палеославістики. З-поміж їх розробників —

науково-педагогічні працівники кафедри старовинної музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського професор Олена Шевчук і доцент Євгенія Ігнатенко, представники славянської музикознавчої школи академіка Ніни Герасимової-Персидської. Церковні і світські хори перебувають у стані перманентного пошуку автентичної манери виконання сакральних монодійних піснеспівів, застосовуючи сучасні методи історично інформованого виконавства. Протягом останніх десятиліть здійснені звукозаписи богослужбових гімнів з нотолінійних Ірмологіонів, Гласо-піснів і Простопіній.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Богослужбові монодійні піснеспіви студіювали українські музикологи: Олександра Цалай-Якименко [2000; 2002], Юрій Ясіновський [2011], Лідія Корній [1998; 2018; 2019], Олена Шевчук [1999; 2008], Ольга Путятицька [2009], Євгенія Ігнатенко [2009], Олеся Прилепа [2011], Тетяна Каплун [2024], Богдан Жулковський [2015; 2019] та інші. Їхні дисертації та друквані праці (статті, монографії, антології) становлять теоретичну базу й методологічну основу у розкритті теми цієї статті. До уваги також взято підручник з аналізу музичних творів Яреми Якубяка [1999], монографію з теорії художніх стилів Сергія Шипа [2023] та розвідку з проблем наступності бакалаврського, магістерського і докторського рівнів музичної освіти Богдана Жулковського [2025]. Розглядаючи фахові компетентності й програмні результати навчання, послуговувалися стандартами вищої освіти бакалаврського і магістерського рівнів [2019; 2020].

Мета статті — розглянути питання про необхідність розширити зміст музикознавчих дисциплін шляхом введення в них літургічних монодійних гімнів. **Завдання статті** — конкретизувати ідеї й пропозиції щодо впровадження зразків з українських нотолінійних Ірмологіонів до трьох обов'язкових навчальних курсів («Історія музики», «Аналіз музичних творів» та «Музичні стилі та жанри»).

Наукова новизна. Обґрунтовано рекомендації щодо розширення змісту дисципліни бакалаврату («Історія музики» та «Аналіз музичних творів») і магістратури («Музичні стилі та жанри») деяких піснеспівів з українських нотолінійних Ірмологіонів XVI–XVIII століть. Ці книги містять п'ятилінійну квадратну нотацію, яка, на відміну від давньоруських невменних, є діастематичною, тому прочитується і піддається достовірній транскрипції.

Методологія дослідження: поєднано теоретичні (аналіз, синтез, аналогія, узагальнення) й емпіричні методи (спостереження, опис і вимірювання).

Виклад основного матеріалу. Мистецьку спадщину ранньомодерної України неможливо уявити без її сакральної монодії, яка зафіксована в нотолінійних Ірмологіонах — особливих в музичних антологіях, які дійшли у вигляді манускриптів і друкваних видань. Перших, станом на сьогодні, вціліло близько тисячі, і вони зберігаються в бібліотеках, музеях та архівах України (переважно в Києві і Львові) та деяких зарубіжних держав. Друквані Ірмологіони вважають першими нотними збірниками, виданими на теренах України; перший львівський Ірмологіон надруковано 1700 року, а його розширений варіант — 1709 року. Нотолінійні кодекси каталогізовані їх дослідили музикознавці; піснеспіви введено в деякі авторські курси українських педагогів. Утім, сьогодні у вищій школі їх недостатньо залучають у фундаментальні курси музично-історичного й музично-теоретичного спрямувань. Пропонуємо окремі ідеї щодо впровадження цих раритетних зразків в обов'язкові освітні компоненти — «Історію музики», «Аналіз музичних творів» та «Музичні стилі та жанри».

Історія музики. Сучасний курс історії музики в закладі вищої освіти містить не лише огляд художньої творчості, а й питання музикознавства, виконавства, мистецької освіти, педагогіки та інших гуманітарних галузей. Завдання цього курсу — усвідомити минуле в його автентичності. З-поміж спеціальних компетентностей, якими має володіти випускник бакалаврської освітньої програми з фаху «Музичне мистецтво», — «Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків» [Стандарт, 2019, с. 7]. У студіях української сакральної монодії міждисциплінарний підхід охоплює знання з догматичної і патристичної теології, історичної та систематичної літургії, філології, лінгвістики і низки спеціальних історичних дисциплін: джерелознавства, архівістики, кодикології і палеографії.

Монодійні жанри XVI–XVIII століть перебували у тісній взаємодії з церковною літературою та іншими видами мистецтва, зокрема сакральною архітектурою та іконописом [Жулковський, 2019]. Ранньомодерна доба в українській культурі асоціюється з переходом від неповного запису музичних текстів (невменні нотації) до їх достеменної діастематичної фіксації (київська п'ятилінійна квадратна нотація). У церковних гімнах континуальну організацію музичного хроносу змінює принцип дискретності, пов'язаний з акцентною метрикою, утвердженням методу повторності та кристалізацією рельєфних структур. Окрім типових наспівів української генези (київський, острозький, супрасльський, руський), поширюються іноземні (болгарський, муляньський, грецький; останній — із грецьким текстом).

Нотолінійний Ірмологіон — раритетний манускрипт і стародрук, у якому поєднано не тільки літургічну і художню функції, а й дидактичну. Професор Юрій Ясіновський увиразнив три найбільш поширені структурні варіанти такої співацької антології: календарно-мінейний, жанрово-тематичний, гласовий [Ясіновський, 2011, с. 111–121]. Більшість рукописних Ірмологіонів зберігаються у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського й Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького. Стародруковані Ірмологіони та їх скорочені різновиди (Осмогласники) видавалися у Львові, Почаєві і Києві. У XIX–XX століттях в Галичині і Закарпатті формуються нові монодійні книги — Гласопіснці, Напівники і Простопінія.

Вивчаючи теми, пов'язані з українською монодійною спадщиною XVI–XVIII століть, слід здійснити стислий екскурс джерельною базою, зокрема скористатися факсимільними і набірними виданнями нотолінійних Ірмологіонів та віртуальними архівами, у яких розміщені самі манускрипти (електронна бібліотека «Україніка» і сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського). Важливо розуміти типологію літургічних книг, їх структуру і зміст, жанрове і стильове розмаїття репертуару, особливості кириличного словесного письма (півустав, скоропис) і київської квадратної нотації (висота, тривалість нот), богословське значення вербальних текстів піснеспівів, їх функції у службах добового і річного кіл.

Зокрема, у жанрі догматиків розглядати теми маріології, христорогії; у степенних антифонах, стихирах, канонах П'ятидесятниці і Богоявлення — триадології, пневматології; у піснеспівах Воскресіння і Різдва Христового — христорогії, сотеріології; у великопісних службах — есхатології. Літургічна функція богослужбових гімнів регламентована рубриками Єрусалимського Типікону, введеного у Київській митрополії у XIV–XV століттях. Вибрані співацькі кодекси (ненотовані книги й нотолінійні Ірмологіони) містять виконавські примітки (наприклад, «со сладкопінієм» — тобто мелізматично, сольно; «со умиленієм» — виразно; «косно» — повільно).

Монодійний спів належить до канонічного типу творчості. Йому властива наявність двох взаємопов'язаних систем — осмогласся і подобнів. Гімни, створені святими людьми, слугують моделями для написання нових піснеспівів у межах того самого гласу та жанрової підсистеми (стихирні і тропарні зразки, екзапостиларії, світильні). Послугуючись піснеспівами-еталонами, наявними в нотолінійних Ірмологіонах, можна реконструювати річний (тріодний і мінейний) корпус літургічних гімнів.

Доречно зосередитись і на генезі української сакральної монодії (іудейська, сирійська, візантійська співацькі традиції), персоналіях відомих гімнографів (преподобні Роман Мелодос, Іоанн Дамаскін, Іоанн Кукузель), мистецьких осередках (собори Святої Софії в Константинополі та в Києві), порівняти невменні рукописи (візантійські та киево-руські Мінеї Святкові і Службові, Тріоді Постові та Цвітні, Псалтикони й Асматикони, Октоїхи та Стихирарі) з нотолінійними Ірмологіонами. Кодекси з палеовізантійською, медіавізантійською середньовічними невменними системами зі скрипторію архаїчного монастиря великомучениці Катерини на горі Синай доступні на офіційному сайті Бібліотеки Конгресу (США). Аналогічні книги подані на інтернет-ресурсі Ватиканської апостольської бібліотеки.

Українські нотолінійні Ірмологіони, окрім літургічного призначення, слугували навчальними посібниками з теорії музики у братських школах та в Острозькій і Києво-Могилянській академіях. Технологічні і композиційні принципи сакральної монодії, поряд із закономірностями партесного співу, проаналізовано в окремих музично-теоретичних трактатах другої половини XVII століття — у кодексі «О пінії божественном» Епіфанія Славинецького, посібнику «Наука вся мусикії» анонімного автора й у «Граматиці музичній» Миколи Дилецького [Цалай-Якименко, 2002, с. 283–401]. У цих манускриптах також звернено увагу на важливі питання музичної освіти й виконавства.

Аналіз музичних творів. Інноваційна модель освітнього компонента «Аналіз музичних творів», запровадженого на першому рівні вищої освіти, містить як традиційні форми XVIII–XIX століть, так і зразки докласичної і сучасної музичної культури. До базових програмних результатів навчання здобувачів бакалаврату, згідно зі Стандартом вищої освіти, належать: уміння «аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю та жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту», а також спроможність «демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох» [Стандарт, 2019, с. 8]. Останнє корелює із сутністю теорії музики як системи знань про закони музичної творчості. Аналіз музичного твору передбачає не лише формулювання його структури (архітектоніки), а й розгляд змісту та музичної мови (моделей, принципів і закономірностей), історичного контексту, стильових і жанрових прикмет.

Українські монодійні піснеспіви з точки зору композиції належать до категорії «*res facta*» («зроблена річ»; фіксована, не імпровізована музика), а не «*opus*» («твір»; довершений і досконалий артефакт). Вони анонімні і можуть слугувати прекомпозиційним матеріалом («*cantus prius factus*») в авторських вокально-хорових та інструментальних творах подальших епох (гармонізації, поліфонічні трансформації тощо). Монодійні гімни є центон-композиціями (одними з перших зразків методу колажу), які містять кілька послівок (мотивів).

Музичні форми українських монодійних піснеспівів часто пов'язані з їх жанровими архетипами: канон як циклічний макрожанр; екзапостиларій, тропар і стихира як мікрожанри. У монодійних гімнах зароджуються базові методи музичного розвитку,

які стануть властивими жанрам XVIII століття — повторність, симетричність, секвенції і варіювання. У музиці XX століття відновлюється середньовічна техніка адиції — тобто додавання до існуючих мотивів нових звуків. Для монодійних жанрів притаманні континуальність, опора на діатоніку, невеликий амбітус (діапазон), переважання плавного руху й мономірної ритміки, модальна ладова система (з певним впливом мажоро-мінору), а також похідний контраст і уникнення афектів.

У курс аналізу музичних творів доцільно інтегрувати окремі теми з музичної палеографії, у яких порушуються питання транскрипції діастематичної київської п'ятилінійної квадратної нотації. Цей вид нотного письма (станом на сьогодні) прочитується досить достовірно. Можливо, певні труднощі становитиме дешифровка сакральних гімнів з мутацією, які є в деяких нотолінійних Ірмологіонах, починаючи від найдавніших. Техніка мутації полягає у взаємному накладанні релятивних гексахордів і була перейнята від латинської католицької співацької практики XI століття (реформа Гвідо Аретинського). Мутація подібна до візантійських паралагів (настроювання до співу) та західноєвропейських модуляцій.

Елементи музичного аналізу богослужбових гімнів продемонструємо на прикладах кондака Богородиці «Взбранной Воеводи» київського наспіву і кондака заупокійного чину «Со святыми упокой» супрасльського наспіву. Обидва зразки являють собою синкретичну єдність вербальної та музичної компонент. У першому панує мелізматичний (кондакарний, чи пападичний) стиль, в останньому — силабіко-невматичний, або ірмологічно-стихирарний. Марійський кондак київського наспіву є модифікованим варіантом кондака Богородиці знаменного розспіву (відомого з Княжої доби). У нотолінійних Ірмологіонах трапляються різні версії та редакції цього гімну: острозького, межигірського, руського наспівів (явище багаторозспівності) [Шевчук, 1999]. Кондаку Богородиці притаманна споглядальність, пов'язана з феноменом ісихазму і досвідом розумної молитви (переважання кардіоцентризму над раціоналізмом). Для нього характерна наявність архітектонічних і синтаксичних пропорцій, виразне фразування, питоме лірико-епічним жанрам. Принцип повторності виявляється як на рівні поспівок, так і цілих мелорядків.

Заупокійний кондак, згідно з рубриками Типікону, звучить у М'ясопусну і Троїцьку суботи, а також виконується під час Панахиди та Похорону. Його вербальний текст (як і марійського гімну) належить до VI століття. Грецькі версії цих піснеспівів будувалися за принципами ізосилабізму, гомотонії та ізохронії. Проте, у слов'яно-руських перекладах такі майстерні поетичні прийоми збереглися лише частково. Супрасльський наспів, який трапляється в однойменному Ірмологіоні, походить від київського; зародився внаслідок активних контактів Супрасльської лаври з Києво-Печерською. Заупокійний кондак супрасльського наспіву розпочинається у бемолярному звукоряді за записом у теноровому ключі «С». Для ініціального фрагмента характерний вузький амбітус (у межах трихорду) і силабічний стиль. Мутація припадає на слово «души» — одне з ключових у заупокійних піснеспівах. Після цього виникає заміна бемолярного звукоряду на дуральний, тенорового ключа на альтовий, силабічного стилю на невматичний [Жулковський, 2015, с. 135] (приклад 1).

Українські монодійні жанри XVI–XVIII століть доречно порівняти з їх візантійськими прототипами (транскрипції медіавізантійської невменної нотації опубліковані у серіях видавництва Monumenta Musicae Byzantinae), а також зі зразками західноєвропейської середньовічної музичної творчості (амвросіанський, галліканський, мозарабський, григоріанський типи співу). За значних відмінностей у ладово-інтонаційній, архітектонічній та метро-ритмічній сторонах, можна бачити й певні подібності.

Приклад 1

Кондак «Со святими упокой» супрасльського наспіву
з Ірмологіюну Супрасльського монастиря 1598–1601 років¹

Музичні стилі і жанри. У деяких сучасних українських академіях і університетах на другому (магістерському) рівні вищої освіти впроваджені обов'язкові освітні компоненти, які торкаються історичних і теоретичних аспектів музичних стилів і жанрів. Вони корелюють з низкою спеціальних компетентностей і програмних результатів навчання, згідно із затвердженим Стандартом вищої освіти. Наприклад, зі здатністю «професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів і напрямків», з майстерністю «визначати стильові та жанрові ознаки музичного твору» і з виразним «усвідомленням процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті» [Стандарт, 2020, с. 6–7]. У межах курсу «Музичні стилі та жанри» доречно поглиблювати знання і вміння, здобуті раніше на освітній програмі бакалаврського рівня (серед пререквізитів — історія музики, аналіз музичних творів).

У візантійському монодійному співі сформувалися три музичні стилі — ірмологічний, чи силабічний (одному складу словесного тексту відповідає один музичний звук), стихирарний, чи невматичний (на один склад тексту — два-три звуки) й пападичний, або мелізматичний (на один склад — чотири й більше звуків). У Візантії кристалізувалися різні способи виконання гімнів, серед яких антифонний (поперемінний спів двох ансамблів), респонсорний (чергування соліста і хору) і гімнічний (суцільне хорове звучання). Загалом у візантійсько-слов'янській традиції музичний елемент торкається не лише сакральних піснеспівів, а й читання багатьох молитов, псалмів (*gesto tono* — на одному тоні, з мінімальним відхиленням від нього), уривків з Євангелія, Апостола й паремій (*lectio solemn* — урочисте читання).

До українських монодійних стилів нерідко відносять кондакарний і знаменний розспіви Київської Русі й київський, болгарський, грецький та деякі інші наспіви ранньомодерної доби. Ці феномени детально розглянуті в дисертаціях і статтях сучасних українських музикознавців. Станом на сьогодні, богослужбові жанри вивчені

¹ Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Ф. І. № 5391. Арк. 290 зв.

як у теоретичному, так і в історичному аспектах дещо менше. Термін «жанр» у гімнографії може трактуватися як:

- 1) монострофний піснеспів (мікрожанр);
- 2) полістрофний піснеспів (макрожанр);
- 3) частина із піснеспіву (субжанр);
- 4) богослужіння (супержанр);
- 5) гімнографія (метажанр).

Продемонструємо елементи жанрово-стильового розбору піснеспівів, які містяться в українських нотолінійних Ірмологіонах, на прикладі зразків кондака. Розглянемо гімн Різдва Христового (грецького і київського наспівів) та гімн Пресвятій Богородиці «Взбранной Воеводи» (болгарського наспіву). Грецький кондак «Ἦ Παρθένος οἴμερον» зафіксований із грецьким текстом у кириличній транслітерації. Його мелодика — силабічного стилю з дещо розспіваними каденційними ділянками. Діапазон піснеспіву охоплює малу сексту. Мелодія розвивається плавно, за винятком кількох висхідних і низхідних квартових стрибків. З-поміж опорних тонів — «h» (ініціальний та фінальний), «d¹» (речитативний), «e¹» і «a» (каденційні). Композицію гімну вкажемо як п'ятичастинну репризу: *AABBC* [Ігнатенко, 2009, с. 189].

Кондак «Діва днесь» київського наспіву демонструє інакшу музичну стилістику (невматичну) і генетично пов'язаний з поспівковою системою українського Октоїха. Його амбітус охоплює малу сексту. Істотно важливу роль відіграють три звуки — «a» (ініціальний, речитативний і каденційний), «g» (ініціальний і каденційний), «e» (фінальний). Музична структура гімну — десятичастинна реприза: *AB/AB/AB/AB/AB* (її можна визначити і як п'ятичастинну: *AAAAA*). Наспів сплетено з поспівок (центон-композиція), з-поміж яких — «опочинка», «фіта двоєчельная», «під'їзд світлий», «мережа нижня», «осока велика» і «перевивка» [Жулковський, 2015, с. 127–128; Прилепа, 2011].

Перший кондак великого акафіста Пресвятій Богородиці «Взбранной Воеводи» болгарського наспіву належить до мелізматичного (пападичного) стилю (приклад 2). Відповідно до рубрик Типікону, його виконують «со сладкопінієм», тобто мелізматично, й «косно», або повільно. Музична архітектоніка гімну — шестичастинна реприза (*AABBBC*). Синтагма «А» — розімкненої будови (відсутні повтори в середині), натомість синтагма «В» — замкнена (відчутна внутрішня репризність). Цей монодійний кондак подібний до неосмогласних піснеспівів Обихода (а не до гласових жанрів Октоїха). У ньому переважає:

- 1) тональне мислення над модальним;
- 2) рядкові будови над поспівковими;
- 3) дискретність над континуальністю [Жулковський, 2015, с. 146–148; Шевчук, 2008].

Зміна музичного мислення у монодійних піснеспівах відбулася у XVI–XVII століттях. Це асоціюється з переходом від Середньовіччя до Нового часу і з реформою нотопису (замість «тайнозамкненої» знаменної невменної нотації запроваджено діастематичну п'ятилінійну квадратну). Для доби Бароко характерним було контрастне чергування стилів; це виявилось у «стильових модуляціях» і «стильовій грі». Попереднє звучання різних наспівів у богослужінні створювало аналогічний ефект. Багаторозспівність вважають найдавнішим зразком полістилістики в музиці.

Літургічна монодія разом з народною творчістю стали інтонаційним тезаурусом професійної української музичної культури. Партесні концерти епохи Бароко і вітчизняні хорові твори класико-романтичної доби увібрали окремі її стильові прикмети.

Піснеспіви з нотолінійних Ірмологіонів також слугували прекомпозиційним матеріалом у творчих лабораторіях сучасних українських композиторів. Їх використали у своїх опусах Віктор Степурко, Олександр Козаренко, Іван Небесний, Богдана Працюк, Вікторія Польова і деякі інші. Інтонації сакральної монодії помітні у творах Лесі Дичко, Євгена Станковича, Віктора Камінського, Богдана Сегіна, Михайла Шведа, Ірини Алексійчук, Ігоря Щербакова й Ганни Гаврилець.

Приклад 2

Кондак «Взбранной Воеводи» болгарського наспіву з Ірмологіону Межигірського монастиря 1649 року¹

Висновки. Озвучені ідеї щодо введення монодійних піснеспівів з українських нотолінійних Ірмологіонів в деякі фундаментальні курси у вищій школі, мають первинний і оглядовий характер (адже узагальнено значний масив надбань музикологів).

У курсі «Історія музики» доцільно застосовувати міждисциплінарний підхід в характеристиці піснеспівів, інтегруючи здобутки музикознавців, представників суміжних гуманітарних наук (істориків, філологів, теологів і літургістів). У межах конкретних тем слід ознайомити студентів зі змістом, структурою та жанрово-стильовим наповненням українських нотолінійних Ірмологіонів, системами осмогласся та моделей, богослужіннями добового й річного циклів і персоналіями видатних гімнографів.

У межах обов'язкової дисципліни «Аналіз музичних творів» важливо розглядати монодійні піснеспіви як центон-композиції, їх ладово-інтонаційні, метро-ритмічні

¹ Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, ф. VIII, № 20, арк. 254зв.

й структурні аспекти. Доречно зазначати на їх прикладах перехід від послівково-формульного принципу конструкції до рядкового, від модального мислення до тонального, від континуального способу організації музичного хроносу до дискретного.

У зміст освітнього компонента «Музичні стилі та жанри» доцільно ввести розгляд конкретних літургічних жанрів, жанрових стилів, наспівів в історичному і теоретичному аспектах. На прикладі вибраних гімнів варто продемонструвати стильовий синтез багатьох наспівів (багаторозспівність) у межах одного богослужіння, подібний до «стильових модуляцій» Бароко, феномена полістилістики доби постмодернізму. Слушно відзначити зразки новітніх композиторських опусів, у яких монодійні гімни з українських Ірмологіонів використані як прекомпозиційний матеріал.

Перспективи. У подальших розвідках важливо запропонувати практичні рекомендації щодо введення сакральних гімнів у конкретні навчальні курси вищої школи, а також щодо розширення тематики дисертацій і творчих проєктів аспірантів шляхом упровадження вибраних піснеспівів з деяких нотолінійних Ірмологіонів XVI–XVIII століть.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Жулковський Б. Є. Жанр кондака в українському церковно-монодійному співі XV–XIX століть : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 Муз. мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2015. 213 арк.
2. Жулковський Б. Є. Наступність у підготовці бакалаврів, магістрів і докторів філософії / докторів мистецтва з музичного мистецтва в Україні. *Мистецтво та освіта*. 2025. № 1 (115). С. 22–27.
3. Жулковський Б. Є. Сакральна монодія Візантії та Київської Русі як засіб духовного розвитку молоді. *Мистецтво та освіта*. 2019. № 4 (94). С. 2–6.
4. Ігнатенко Є. В. Різдвяний кондак «по-грецьку» Ἦ Παρθένος σήμερον в українських і білоруському Ірмологіонах кінця XVI — першої половини XVII ст. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. Київ, 2009. Вип. 88, ч. 1. С. 173–192.
5. Каплун Т. Етномузикологія та музична медієвістика як складові дисциплін музично-історичного і музично-теоретичного циклу у системі сучасної вищої музичної освіти. *Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку*. Rivne, 2024. Т. 48. С. 302–307. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.789>.
6. Корній Л. П. Джерелознавство історії української музичної культури : монографія. Київ : Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського, 2019. 311 с.
7. Корній Л. П. Історія української музичної культури від давнини до початку XX століття. Київ : Муз. Україна, 2018. 362 с.
8. Корній Л. П., Дубровіна Л. А. Болгарський наспів з рукописних нотолінійних Ірмологіонів України кінця XVI–XVII ст. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 1998. 321 с.
9. Прилепа О. П. Функції музичного тексту у втіленні канонічного змісту богородичних піснеспівів у традиції богослужбового співу Києво-Печерської Лаври (за джерелами кінця XVI — початку XIX ст.) : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 Муз. мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2011. 218 арк.
10. Пуятицька О. В. Болгарський наспів і українсько-білоруська традиція церковного монодійного співу кінця XVI–XVIII ст. (джерелознавче і порівняльно-стильове дослідження) : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 Муз. мистецтво / Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ, 2009. 251 арк.

11. Стандарт вищої освіти : другий (магістерський) рівень вищої освіти, ступінь вищої освіти «магістр», галузь знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальність 025 «Музичне мистецтво» : Наказ Міністерства освіти і науки України від 04.03.2020 р. № 368. Київ, 2020. 14 с.
12. Стандарт вищої освіти : перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, ступінь вищої освіти «бакалавр», галузь знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальність 025 «Музичне мистецтво» : Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.05.2019 р. № 727. Київ, 2019. 16 с.
13. Цалай-Якименко О. С. Духовні співи давньої України : антологія. Київ : Муз. Україна, 2000. 219 с.
14. Цалай-Якименко О. С. Київська школа музики XVII століття. Львів : Наукове товариство імені Т. Г. Шевченка, 2002. 499 с.
15. Чижик І. О. Методологія звуковисотного аналізу. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2020. Вип. 129. С. 41–63.
16. Шевчук О. Ю. Київський наспів у контексті церковно-монодичного співу України та Білорусії XVII–XVIII ст. (джерела, жанри, риси стилістики) : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 Муз. мистецтво / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 1999. 225 арк.
17. Шевчук О. Ю. Сербські і болгарські редакції південнослов'янських піснеспівів в українській і білоруській церковно-співацькій практиці XVII століття. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2008. Вип. 78. С. 105–125.
18. Шип С. В. Теорія художніх стилів : монографія. Суми : Цьома С. П., 2023. 138 с.
19. Якуб'як Я. Аналіз музичних творів (Музичні форми) : підручник. Тернопіль : Астон, 1999. Ч. I. 208 с.
20. Ясіновський Ю. Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській рецепції ранньомодерного часу. Львів, 2011. 468 с.

REFERENCES

1. Zhulkovskyi, B. Ye. (2015). *Zhanr kondaka v ukrainskomu tserkovno-monodiinomu spivi XV–XIX stolit* [The genre of kontakion in the Ukrainian ecclesiastic monody singing of the 15th – 19th centuries]. The dissertation author's abstract for gaining the degree of the Doctor of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music. Kyiv, 213 pp. [in Ukrainian].
2. Zhulkovskyi, B. Ye. (2025). Nastupnist u pidhotovtsi bakalavriv, mahistriv i doktoriv filosofii / doktoriv mystetstva z muzychnoho mystetstva v Ukraini [Continuity in the training of Bachelor, Master, and Doctor of Philosophy / Doctor of Arts in Music Art in Ukraine]. In: *Mystetstvo ta osvita* [Art and education]. Issue 1 (115), pp. 22–27 [in Ukrainian].
3. Zhulkovskyi, B. Ye. (2019). Sakralna monodiia Vizantii ta Kyivskoi Rusi yak zasib dukhovnoho rozvytku molodi [The sacral monody of Byzantium and Kyivan Rus as a means of youth spiritual development]. In: *Mystetstvo ta osvita* [Art and education]. Issue 4 (94), pp. 2–6 [in Ukrainian].
4. Ihnatenko, Ye. V. (2009). Rizdviani kondak «po-hretsku» 'H Παρθένος σήμερον v ukrainskykh i biloruskomu Irmolohionakh kintsia XVI — pershoi polovyny XVII st. [Christ Nativity kontakion «in Greek way» 'H Παρθένος σήμερον in Ukrainian and Belorussian Heirmologia of the late 16th — the first half of 17th centuries]. In: *Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho* [Scientific herald of Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine]. Issue 88, book 1, pp. 173–192 [in Ukrainian].
5. Kaplun, T. (2024). Etnomuzykolohiia ta muzychna mediievistyka yak skladovi dystsyplin muzychno-istorychnoho i muzychno-teoretychnoho tsykladu u systemi suchasnoi vyshchoi muzychnoi osvity [Ethnomusicology and musical medieval studies as components of the disciplines of the musical-historical and musical-theoretical cycle in the system of modern higher musical education]. In:

Ukrainska kultura : mynule, suchasne, shliakhy rozvytku [Ukrainian culture: the past, modern ways of development]. Issue 48, pp. 302–307 <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.789> [in Ukrainian].

6. Kornii, L. P. (2019). *Dzhereloznavstvo istorii ukrainskoi muzychnoi kultury* [Source study of the history of Ukrainian musical culture]. Kyiv: Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology, 311 pp. [in Ukrainian].

7. Kornii, L. P. (2018). *Istoriia ukrainskoi muzychnoi kultury vid davnyny do pochatku XX stolittia* [A History of Ukrainian musical culture from antiquity to the beginning of the 20th century]. Kyiv: Muzychna Ukraina. 362 pp. [in Ukrainian].

8. Kornii, L. P. and Dubrovina, L. (1998). *Bolharskyi naspiv z rukopysnykh notoliniinykh Irmoloiv Ukrainy kintsia XVI–XVII st.* [Bulgarian chant from manuscript staff-notation Heirmologia of Ukraine of the late 16th–17th centuries]. Kyiv: Vernadsky National Library of Ukraine. 321 pp. [in Ukrainian].

9. Prylepa, O. P. (2011). *Funksii muzychnoho tekstu u vtilenni kanonichnoho zmistu bohorodychnykh pisenpiviv u tradytsii bohosluzhbovoho spivu Kyievo-Pecherskoi Lavry (za dzherelamy kintsia XVI — pochatku XIX st.)* [The functions of music text in implementation of sticheras in honor of the Theotokos canonical content in Kyiv-Pechersk Lavra's liturgical singing tradition (by the late 16th–early 19th centuries sources)]. Manuscript of Dissertation work for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Ukrainian National Tchaikovsky academy of music. Kyiv, 218 pp. [in Ukrainian].

10. Putiatytska, O. V. (2009). *Bolharskyi naspiv i ukrainsko-biloruska tradytsiia tserkovnoho monodychnoho spivu kintsia XVI–XVIII st. (dzhereloznavche i porivnialno-stylove doslidzhennia)* [The Bulgarian chant and the Ukrainian-Byelorussian church monodic singing tradition of the end of XVI — XVIII century (source study and comparative-style research)]. Manuscript of Dissertation work for gaining the degree of the Candidate of Art Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Ukrainian National Tchaikovsky academy of music. Kyiv, 251 pp. [in Ukrainian].

11. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2020) *Standart vyshchoi osvity: druhyi (mahisterskyi) riven vyshchoi osvity, stupin vyshchoi osvity "mahistr", haluz znan 02 "Kultura i mystetstvo", spetsialnist 025 "Muzychne mystetstvo"* [Higher Education Standard: Second (Master's) Level of Higher Education, Degree of Higher Education "Master", Field of Knowledge 02 "Culture and Arts", Speciality 025 "Musical Arts"]: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine, 04 March 2020, No. 368. Kyiv: MES of Ukraine. 14 pp. [in Ukrainian].

12. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2019) *Standart vyshchoi osvity: pershyi (bakalavrskyi) riven vyshchoi osvity, stupin vyshchoi osvity "bakalavr", haluz znan 02 "Kultura i mystetstvo", spetsialnist 025 "Muzychne mystetstvo"* [Higher Education Standard: First (Bachelor's) Level of Higher Education, Degree of Higher Education "Bachelor", Field of Knowledge 02 "Culture and Arts", Speciality 025 "Musical Arts"]: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine, 24 May 2019, No. 727. Kyiv: MES of Ukraine. 16 pp. [in Ukrainian].

13. Tsalai-Yakymenko, O. S. (2000). *Dukhovni spivy davnoi Ukrainy* [Spiritual songs of Ancient Ukraine]. Kyiv: Muzychna Ukraina, 219 pp. [in Ukrainian].

14. Tsalai-Yakymenko, O. S. (2002). *Kyivska shkola muzyky XVII stolittia* [The Kyiv school of music of the 17th century]. Lviv: Shevchenko Scientific Society. 499 pp. [in Ukrainian].

15. Chyzyk, I. O. (2020). Metodolohiia zvukovysothnoho analizu [Scientific methods applied to analyse the sound pitch]. *Naukovi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho* [Scientific herald of Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine]. Issue 129, pp. 41–63 [in Ukrainian].

16. Shevchuk, O. Yu. (1999). *Kyivskyi naspiv u konteksti tserkovno-monodychnoho spivu Ukrainy ta Bilorusii XVII–XVIII st. (dzherela, zhanry, rysy stylistyky)* [Kievan chant in the context of the church-monodic singing of Ukraine and Byelorussia in the 17th–18th centuries (sources, genres, stylistic traits)]. Manuscript of Dissertation work for gaining the degree of the Candidate of Art

Criticism by specialty 17.00.03 Music Art. Ukrainian National Tchaikovsky academy of music. Kyiv, 225 pp. [in Ukrainian].

17. Shevchuk, O. Yu. (2008). Serbski i bolharski redaktsii pıvdenoslovianskykh pisnespıviv v ukrainskii i biloruskii tserkovno-spıvatskii praktytsi XVII stolıttia [Serbian and Bulgarian editions of South Slavic hymns in Ukrainian and Belarusian church singing practice of the 17th century]. In: *Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho* [Scientific herald of Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine]. Issue 78, pp. 105–125 [in Ukrainian].

18. Shyp, S. V. (2023). *Teoriia khudozhnikh styliv* [Theory of artistic styles]. Sumy: Tsoma S. P. 138 pp. [in Ukrainian].

19. Yakubiak, Ya. V. (1999). *Analiz muzychnykh tvoriv (Muzychni formy)* [Analysis of musical works (Musical forms)]. Ternopil: Aston. Part I. 208 pp. [in Ukrainian].

20. Yasinovskyi, Yu. P. (2011). *Vizantiiska hymnografıia i tserkovna monodiia v ukrainskii retseptsii rannomodernoho chasu* [Byzantine hymnography and Church monody in the Ukrainian reception of the Early Modern period]. Lviv. 468 pp. [in Ukrainian].

ZHULKOVSKYI, BOHDAN

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, PhD of Art Criticism, Associate Professor of the Department of Musicology and Methods of Musical Art (Ternopil, Ukraine).

<https://orcid.org/0000-0001-8435-5201>

eisodikon@gmail.com

MONODY CANTICLES FROM UKRAINIAN STAFF-NOTATED HEIRMOLOGIA OF THE 16TH–18TH CENTURIES IN MUSICOLOGY COURSES IN HIGHER SCHOOL

Relevance of the study. Currently, many candidate and doctoral theses have been defended, a number of monographs and hundreds of scientific articles have been published, devoted to Ukrainian sacred monody of the 16th–18th centuries. Selected author's courses on medieval music have been introduced in academies and universities. **The main objective of the study** is to present ideas regarding the expansion of musicology courses by involving liturgical monody hymns. **Methodology.** The study uses a comprehensive methodology, which combines not only theoretical (analysis, synthesis, analogy, generalization), but also empirical methods (observation, description and measurement). **Results.** In the course «A History of Music», an interdisciplinary approach should be used to characterize hymns, combining the experience of musicologists and humanities scholars. Within the framework of individual topics, students should be introduced to the content, structure, and genre-stylistic content of Ukrainian staff-notation Heirmologia, systems of Octoechos and models, services of daily and annual cycles, and personalities of famous hymnographers. Within the framework of the mandatory discipline «Analysis of Musical Works», it is important to consider monody songs as centon-compositions from the standpoint of their mode-intonation, metro-rhythmic, and structural aspects. It is appropriate to note on their examples the transition from the chant-formula principle of construction to the linear one, from modal thinking to tonal, from the continuous method of organizing musical time to discrete. The content of the educational component «Musical Styles and Genres» should include the analysis of specific liturgical genres, genre styles, chants and demonstrate the stylistic synthesis of many chants within one service, similar to the «stylistic modulations» of the Baroque, a phenomenon of polystylistics of the postmodern era. It is appropriate to note examples of the latest composer's opuses, where monody hymns from Ukrainian Heirmologia were used as pre-compositional material.

Keywords: history of music, analysis of musical works, musical styles and genres, liturgical monody, staff-notation Heirmologion.